

TÜRKİYEDE KÖYLÜLÜK NE KADAR KALDI?

14 Ekim 2021

Yıldırım Koç

Atatürk, "Türkiye'nin gerçek ve hakiki sahibi ve efendisi köylüdür," demişti. Atatürk bunu söylediğinde Türkiye nüfusunun yüzde 75'i köylerde yaşıyordu. Hayatını aldığı ücret ve aylıkla kazanan işçi sınıfının (işçiler ve memurlar) nüfus içindeki oranı çok düşüktü. O tarihlerde gerçekten üretici güç ve kitle, köylülüktü.

Peki, günümüzdeki durum ne?

Günümüzde Türkiye'nin ağırlıklı üretici gücü, işçi sınıfımızdır.

Türkiye İstatistik Kurumu'nun 2021 yılı ikinci çeyrek verilerine göre, Türkiye'de kendi hesabına çalışanların ("küçük burjuvazi" olarak düşünülebilir) sayısı 4,5 milyon, ücretsiz aile çalışanlarının sayısı 2,7 milyon idi. Bu kitle içinde tarımda kendi hesabına çalışanların sayısı 2 milyon 46 bin, tarımda ücretsiz aile çalışanlarının sayısı da 2 milyon 271 bin idi. Tarımdaki toplam istihdamın 655 bini işçiydi.

Diğer bir deyişle, özellikle 1980 sonrasında uygulanan politikalarla, kırsal kesimdeki küçük üreticiler tasfiye edildi. Günümüzde tarımda yalnızca 2 milyon küçük üretici var. 2,3 milyon kişi de bu küçük üreticilerin aile bireyleri, ücret almadan çalışan kişiler. Buna karşılık, Türkiye'de işçi ve memurların (işçi sınıfının) sayısı 19,9 milyon, toplam istihdam içindeki payı yüzde 70. Gerçek sayı ve oran, TÜİK'in bu rakamlarının epeyce daha üstünde.

Diğer bir deyişle, Türkiye artık bir köylü ülkesi değil, bir işçi sınıfı ülkesi. Türkiye'nin siyasal ve toplumsal geleceğine damgasını vuracak güç, kırsal küçük burjuvazi değil, işçi sınıfımız.

Kırsal kesimde yaşanan yoksullaşma ve tasfiye sürecinin en çarpıcı örneklerinden biri, tütün üreticilerinde yaşandı.

1998 yılında Türkiye'de 622 bin tütün üreticisi aile vardı. Bu aileler, ortalama 9-10 dönümlük kıraç arazide, çok emek-yoğun bir biçimde tütün ekerler ve öncelikli olarak Tekel'e sattıkları tütünlü geçimlerini sağlayabiliyorlardı. Bu sayı 2019 yılında 50 bine inmişti.

Tekel'in sigara fabrikaları ve yaprak tütün işleme tesisleri özelleştirildi ve çok büyük çoğunluğu kapatıldı. Günümüzde Türkiye'de sigara üreten yabancı şirketler, tütünlerini ağırlıklı olarak Türkiye'den değil, yurt dışından sağlıyorlar. Kaliteli Türk tipi tütün yerine, kocaman yapraklı ithal tütün kullanılıyor.

Peki, tütün üretip, bunları uygun fiyatlarla Tekel'e satıp geçim sağlayan tütüncüler ne oldu?

Çok büyük çoğunluğu on dönüm toprakta alternatif başka bir ürünle geçim sağlayamadığından, önce yoksullaştı, sonra şehirlere göç ederek, elindeki toprağı sattı. Mülksüzleşti ve büyük çoğunluğu işçileşti.

Et ve Balık Kurumu, Süt Endüstrisi Kurumu, Yem Sanayii gibi kuruluşların özelleştirilmesi, devletin tarıma verdiği desteğin (sübvansiyonların) büyük ölçüde ortadan kalkması gibi gelişmelere bağlı olarak, tarımda diğer üreticiler de büyük sıkıntı yaşadılar ve benzer bir yoksullaşma ve mülksüzleşme sürecinden geçtiler.

Artık Türkiye bir tarım ve köylüler ülkesi değil, bir şehir ve işçi sınıfı ülkesidir. Türkiye'de toplumsal ve siyasal gelişmelere damgasını vurmakta olan ve vuracak güç, gelir getirici bir işte çalışanların resmi kayıtlara göre yüzde 70'ini, gayriresmi tahminlere göre daha da büyük bir oranını oluşturan işçiler, memurlar ve sözleşmeli personeldir, işçi sınıfıdır. Emekliler içinde de işçi ve memur emeklileri büyük bir ağırlık oluşturmaktadır.

Diğer taraftan, çok büyük sıkıntılar çeken, yoksullaşan, mülksüzleşen köylü kitlelerinin mevcut uygulamalara karşı kitlesel ve etkili eylemlilikleri yoktur. Köylülük durağandır, şikayet eder, rahatsızlıklarını küfür ve beddua ile ifade eder; o kadar. Haksızlıklar karşısında yalnızca işçi sınıfı, örgütlü bir biçimde kitlesel tepki verme gücüne sahiptir. Bağımsız ve demokratik bir Türkiye mücadelesinin fiili öncüsü ve temel gücü, işçi sınıfıdır; tükenmekte olan köylülük değil.